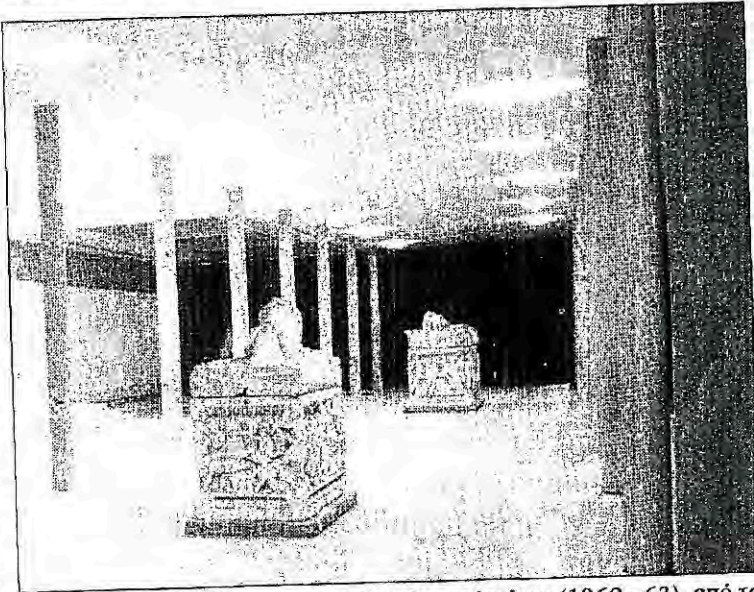

Π. Καραντινός: ένας ιδεολόγος της αρχιτεκτονικής

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Μορφή από τις ηγετικές στο τοπίο της ελληνικής αρχιτεκτονικής, αλλά λίγο - πολύ άγνωστη στο ευρύτερο κοινό, ο Πάτροκλος Καραντινός (1903 - 1976) αποτελεί το θέμα της πολυεπίπεδης βιογραφίας, την οποία συνέθετε επί σειρά ετών ο επικ. καθηγητής της Αρχιτεκτονικής στο ΑΠΘ και συγγραφέας Αντρέας Γιακουμακάτος. Η έκδοση, που μόλις κυκλοφόρησε από το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας με τίτλο «Στοιχεία για τη νεότερη ελληνική αρχιτεκτονική. Πάτροκλος Καραντινός», απλώνεται σε 700 και πλέον σελίδες και περιλαμβάνει 336 ασπρόμαυρες και 28 έγχρωμες φωτογραφίες. Με την επιμέλεια της Ράνιας Οικονόμου, η ιδιαίτερα φροντισμένη έκδοση (λινόδετη με κουβερτούρα) σχεδιάζει, επί της ουσίας, ένα κάρτυρ της νεότερης ελληνικής αρχιτεκτονικής με πυρήνα την αντισυμβατική προσωπικότητα του Καραντινού, που υπήρξε ένας από τους πιο θερμούς υποστηρικτές του διεθνούς μοντέρνου κινήματος στην Ελλάδα.

Νέα αξιολόγηση

Ο Αντρέας Γιακουμακάτος προσεγγίζει την περίπτωση του Πάτροκλου Καραντινού αρχικά κυκλικά, εξυφαίνοντας το κοινωνικό και ιδεολογικό πλαίσιο, και στη συνέχεια αναλυτικά, εστιάζοντας στην αρχιτεκτονική σκέψη και δημιουργία του αρχιτέκτονα. Κατά τόπους, ο Πάτροκλος Καραντινός εμφανίζεται ως ένας μοναχικός οκαπανέας ενώ αλ-

Αποψη του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης (1960 - 62), από τα κορυφαία έργα του αρχιτέκτονα Πάτροκλου Καραντινού.

λού υπερισχύει η κοινωνική διάσταση του προπολεμικού, κυρίως, μοντερνισμού. Ο Καραντινός είχε σχεδιάσει πολλά σχολεία του πρωτοποριακού προγράμματος της δεκαετίας του '30 και είναι ο αρχιτέκτων πολλών δημοσίων έργων, όπως των Αρχαιολογικών Μουσείων Ηρακλείου και Θεσσαλονίκης καθώς και κτιριακών μονάδων του ΑΠΘ. Επίσης: Θεαγένηο Αντικαρκινικό Ίνστιτούτο Θεσσαλονίκης, Δικαστικό Μέγαρο Λάρισας, Τουριστικό Περίπερο Χανίων, Νέο κτίριο Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων, κ. ά. Μονοκατοικίες και

πολυκατοικίες αποτελούν σημαντικό κομμάτι του έργου του στον ιδιωτικό τομέα.

Μέσα από την προσωπικότητά του, έρχονται στην επιφάνεια ζητήματα που απασχόλησαν τις μεσοπολεμικές και πρώτες μεταπολεμικές γενιές. Σύνδεση με την παράδοση, διεθνισμός, νέος αστισμός, μαζικότητα, δημοκρατική στέγαση, νέες εκπαιδευτικές αντιλήψεις, κ. ά. Είναι μία προσέγγιση στο έργο ενός δημιουργού που αναπτύσσεται μέσα από τους πυρήνες των κύκλων ιδεών. Γι' αυτό και η βιογραφία αυτή - που μας

θυμίζει πόσες λίγες, ελάχιστες, έχουν ποτέ αποπειραθεί να γραφτούν για τις μορφές της ελληνικής αρχιτεκτονικής - επαναπροσδιορίζει ένα ευρύ πεδίο σκέψης, μέσα στο οποίο ο Πάτροκλος Καραντινός κατέχει σημαντική θέση.

Οι σχέσεις δημιουργού και κρατικών φορέων φωτίζονται διεξοδικά καθώς ο Καραντινός, όπως και πολλοί της γενιάς του (Κωνσταντινίδης, Δοξιάδης, κ. ά) εμπλέκονται, συχνά, με αγνό πατριωτισμό στην ανάπτυξη της χώρας (προπολεμικά) και στην ανασυγκρότησή της (μεταπολεμικά). Συχνά, τα οράματα ξεπερνούν όχι μόνο τις δυνατότητες αλλά και την ανοχή της κρατικής μηχανής. Η ματιά του Πάτροκλου Καραντινού έφθανε πολύ πιο μπροστά από την εποχή του, όταν κύριος εργοδότης ήταν το κράτος.

Είχε γεννηθεί στην Κωνσταντινούπολη το 1903 αλλά στα πρώτα εφηβικά του χρόνια, η οικογένειά του εγκαθίσταται στην Αθήνα, που έκτοτε είναι η «πόλη» του. Ο Καραντινός, άνθρωπος με ευρεία παιδεία και καλλιτεχνική αγωγή υπήρξε ένας ιδεολόγος, που όπως επισημαίνει, ο Α. Γιακουμακάτος είχε επενδύσει μεγάλα ψυχικά αποθέματα στον ρόλο της αρχιτεκτονικής ως μοχλού αλλαγής της κοινωνίας. Η διάφευση τον οδήγησε σταδιακά στην εκούσια απομόνωση και στην οργάνωση του αρχείου του, το οποίο αποτέλεσε και μία πρώτη βάση για τη συγγραφή αυτού του σημαντικού βιβλίου.

ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ